

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ШАБЛА

**В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ
ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ
ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО
ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ
СИТУАЦИЯ
(2015 – 2020 г.)**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящия план за действие на община Шабла е за подкрепа на интеграционните политики за периода 2015 - 2020 г. и определя задачите и насочва усилията на местната власт и местната общност към разрешаване на потребностите на етническите малцинства.

Плана за действие на община Шабла представлява един целенасочен подход за борба с бедността и изключването, който не ограничава предоставянето на подкрепа и за други уязвими етнически групи в неравностойно положение, които живеят в сходна на ромите ситуация. Той е съобразен с изискванията на нормативните актове, регламентиращи предоставянето на различни видове услуги, децентрализацията при управлението и финансирането им и се основава на приоритетите и насоките в областта на политиката на държавата в тази област.

Планът за действие е съобразен с **Областната стратегия за интегриране на ромите на територията на област Добрич и Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012- 2020).**

Изпълнението му е насочено към:

- Създаване на благоприятни предпоставки за активно участие на представителите на етническите малцинства в обществените процеси на територията на Община Шабла;
- Подобряване адаптивността и качеството на живот на целевите групи, нуждаещи се от социална подкрепа;
- Мотивиране и стимулиране на хората в риск да се справят с проблемите си;
- Активизиране на гражданското общество за толерантност и съпричастност към хората в неравностойно положение;

Планът е отворен и подлежи на допълнение и актуализиране. Той е резултат от съвместните усилия и партньорство между общината - дирекция „Хуманитарни дейности”, Дирекция „ Устройство на територията и строителството и икономическото развитие”, Отдел „Европейско програми и икономическото развитие“, отдел „Образование, култура, младежки дейности и спорт“, Регионална здравна инспекция, Български червен кръст, дирекция „Бюро по труда” - Каварна, дирекция „Социално подпомагане”- Каварна, Районно управление „Полиция” – Шабла, Общински детски комплекс и Читалищата в община Шабла.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ В ОБЩИНА ШАБЛА

При последното преброяване на населението към 01.03.2011 година населението на община Община Шабла възлиза на 5069 души, 142 от които са отговорили, че са от ромски произход. Данните са от Националния статистически институт събрани при преброяване към 01.02.2011 г. и са за лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност. Данните за преброяване на населението и по етнически принадлежност се правят на всеки 10 години от Националния статистически институт. Представени са в таблица 1.

Таблица 1

Област Община Населено място	Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопределям
		българска	турска	ромска	друга	
<i>Община Шабла</i>	4806	4466	67	142	24	107
гр.Шабла	3182	2945	25	103	10	99
Божаново	6	6	-	-	-	-
Ваклино	165	147	5	10	-	3
Горичане	82	74	3	-	5	-
Горун	88	78	5	..	4	..
Граничар	119	94	24	-	..	..
Дуранкулак	405	390	..	11	3	..
Езерец	122	121	..	..	-	..
З.Стояново	95	93	-	-	..	..
Крапец	294	287	..	..	..	..
Пролез	32	31	-	-	..	..
Смин	70	69	..	-	-	..
Стаевци	5	5	-	-	-	-
Твърдица	6	6	-	-	-	-
Тюленово	54	54	-	-	-	-
Черноморци	81	66	-	15	-	-

.. данните са анонимизирани в съответствие с чл. 25 от Закона за статистиката.

Продължава тенденцията част от хората от ромски произход да се самоопределят като българи, турци, румънци и др. От таблицата се вижда, че населението е концентрирано в гр.Шабла – 3182 лица, от които 103 лица са се самоопределили като роми, 25 лица като турци и 10 лица като други. В останалите 15 села като роми са се самоопределили 36 лица, с турска принадлежност - 37 и с друга - 11 лица. Най-много самоопределили се като роми са в гр. Шабла – 103, в с. Черноморци – 15 лица, в с. Дуранкулак – 11 лица и в с. Ваклино – 10 лица.

Възрастовата структура на населението показва, че е налице трайна тенденция към демографски срив и показва неблагоприятни изменения изрояващи се в увеличаване на възрастното население и прогресивно намаление на младите хора до 19 години. Данните са представени в Таблицы 2, 3, 4.

Таблица 2

Област	Възрастови групи (в навършени години)																	
	общо	0 4	5 9	10 14	15 19	20 24	25 29	30 34	35 39	40 44	45 49	50 54	55 59	60 64	65 69	70 74	75 79	80 85+
Община Населени места																		
общ. Шабла	5069	178	161	195	211	253	217	243	322	347	365	376	383	452	420	357	325	264
гр. Шабла	3401	140	129	154	152	199	164	179	227	257	256	259	274	281	232	182	168	148

Таблица 3

Община	2009 г.			2010 г.			2011 г.		
	Живородени			Живородени			Живородени		
	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета
Шабла	39	23	16	33	20	13	42	25	17

Таблица 4

Община Шабла	2009 г.			2010 г.			2011 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	Жени
Починали	137	64	73	149	75	74	119	67	52

От таблиците се вижда, че се запазва тенденцията към намаляване на населението, запазва се и отрицателния естествен прираст на населението. Броя на родените е по-малък от броя на починалите – 42 живородени срещу 119 починали за 2011г.

В регистрите на общината няма данни за точния брой на лицата от ромски произход. По – голяма част от населението от ромския етнос е съсредоточено в кв.”Свобода и по улица “Долина”,ул. „Стара планина“ като се наблюдава тенденция да се заселват и в други части на града.

1. ПРИОРИТЕТ: „ОБРАЗОВАНИЕ“

В община Шабла има 3 учебни заведения – СОУ “Асен Златаров” гр.Шабла, ОУ ”Св.Климент Охридски” с. Дуранкулак и ЦДГ “Дора Габе” гр. Шабла .

В СОУ “Асен Златаров” за учебната 2014-2015 г. се обучават 312 ученици, в 15 паралелки от първи до дванадесети клас. В първи клас се обучават 31 ученици. Няма отпаднали и реинтегрирани ученици. Чрез провеждане на родителски срещи и попълване на анкети от родителите на ромските ученици се извършва разясняване за провеждане на учебния процес и за ползите от образование. Осигуряват се дрехи, тетрадки, учебници и учебни помагала на всеки нуждаещ се ученик независимо от етническата принадлежност. Осигуряват се безплатни закуски и безплатен обяд на децата от полуинтернатните групи. Децата не се делят по етнически признак от учителите.

От четири години училището работи по проект “Нов шанс за успех” за ограмотяване на малограмотни и неграмотни възрастни в самостоятелна форма на обучение, като досега са преминали 45 лица от ромски произход. Целите на проекта са чрез ограмотяване и формиране на ключови компетенции да бъде улеснен по-нататъшния достъп на неграмотни и слабограмотни хора до общообразователна и професионална подготовка.

Специфичните цели на проекта са осигуряване, организационно и методически, обучението на неграмотни и слабограмотни лица над 16 годишна възраст. Да бъдат включени в учебната дейност неграмотни и слабограмотни лица над 16 - годишна възраст както и незавършели начален етап.

През 2014 година 5 преподаватели са преминали обучение за работа в мултикултурна среда.

В ОУ "Св.Климент Охридски" с. Дуранкулак за учебната 2014 - 2015 г. се обучават 48 ученици в 6 паралелки от първи до осми клас. Няма отпаднали и реинтегрирани ученици. Децата не се делят по етнически признак от учителите. На родителите редовно се помага да получават семейните помощи за деца и за осигуряване на личен лекар. Провеждат се по - чести срещи с родителите от ромски произход. Децата им 3 пъти на ден се хранят безплатно в училище, осигурени са учебни помагала, безплатни екскурзии и поемане на част от разходите за летни лагери.

ЦДГ "Дора Габе" в гр. Шабла има разкрити филиали в селата Дуранкулак и Крапец. През 2014 – 2015 г. в детската градина се обучават 147 деца от 3 до 7 години, разпределени в 4 групи сформирани на възрастов принцип в гр. Шабла и 2 смесени във филиалите в с. Дуранкулак където броят на децата е 14 и с. Крапец - с 13 деца.

Децата в подготвителните групи 5 и 6 – годишни са 65, като 29 са подготвителна група - 6 годишни, а 37- 5-годишни. В общинския център - 6-годишните са 25, като 11 деца са от ромски произход, а 5 - годишните са - 29, в т.ч. 12 от ромски произход.

Във филиалната група с.Дуранкулак 6 - годишни са 2 деца и те са от ромски произход , а 5- годишни- 6, от които 1 е от ромски произход. В Крапец 6-годишните са 2, а 5 годишните също са две, като едното е от ромски произход.

Наблюдава се увеличаване броя на децата от ромски произход, които посещават детската градина.

Основни акценти в работата на педагозите от детското заведение са утвърждаване ролята на предучилищното възпитание като ефективно средство за превенция на ранното напускане и отпадане от училище; възпитание и образование за постигане на училищна готовност и осигуряване на равен шанс при постъпване в първи клас. Особено внимание се отделя на усвояване на книжовен български език от децата, които живеят в двуезична среда. Много добри резултати в това отношение са постигнати чрез „Националната програма „С грижа за всеки ученик”, модул „Осигуряване на допълнително обучение за деца от подготвителните групи”. Чрез този проект се осигурява допълнително обучение за деца от подготвителните групи като и през 2014 година по него в Шабла работиха 3 групи и филиалната група в с. Дуранкулак.

Данните са взети от анкети, правени за изпълнението на проект по Национална програма “С грижа за всеки ученик”, модул “Осигуряване на допълнително обучение на деца от подготвителните групи”.

На територията на община Шабла децата се обучават в смесени класове, като учениците не се делят по етнически признак. Учителите и директорите на учебните заведения редовно провеждат срещи с родители на деца от ромския етнос. Търсят се всякакви възможности децата да посещават редовно учебните занятия и да няма отпаднали ученици. По данни на директора от СОУ „Асен Златаров“ през изминалата 2014 г. седем ученици от ромски произход са завършили средно образование. Един представител от ромския етнос е завършил висше образование.

Практиката обаче показва, че трябва да се положат значителни усилия в посока гарантирането на равен старт в обучението на всички деца. Основен проблем е задълбочаващата се диференциация между децата от различните етноси, специфичните потребности и етнокултурните различия и недостатъчната степен на интегрираност на децата от ромски произход. Неизменно в процесите на общуване и обучение те срещат затруднения от различен характер. В тази връзка е необходимо да се набележат мерки и да се работи преимуществено за преодоляване на различията с оглед предстоящото обучение на децата в училище. В училищната среда липсата на равен старт на децата от етнически произход проличава най-ярко и се превръща в основна пречка пред

пълноценното и ползотворно включване на децата в образователния процес. Няма родители от ромски произход, които да участват в училищното настоятелство.

Проблемите произтичат от:

- Слабата заинтересованост на родителите, липса на мотивация у децата и неразбиране на необходимостта от образование;
- Ранно съжителство на семейни начала;
- Ниска степен на грамотност и квалификация на възрастните роми;
- Неефективността на механизмите за превенция на риска от отпадане;

Мерки:

- Постоянни дейности за разясняване на нуждата от образование и квалификация сред ромското население;
- Провеждане на редовни беседи за вредата от ранното раждане и ранното съжителство.
- Ограмотяване на неграмотните и малограмотните роми и стимулиране на квалифицирането им в професии с постоянни доходи.
- Децата в ранна детска възраст да посещават редовно заниманията в предучилищната група, за да придобият знания и умения за участие в учебния процес.

2. ПРИОРИТЕТ: „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

На територията на община Шабла функционира Филиал на Центъра за спешна медицинска помощ. В състав от 13 души, от които 1 лекар и 4 – ри фелдшера. В общината работят трима общо практикуващи лекари, и един в селата Крапец и Дуранкулак .Те също не делят пациентите си по етнически признак и не се събират данни.

Основна причина за растежа на заболяванията е икономическата ситуация, увеличаването на контингента на най-бедното население, към който спада и голяма част от ромското население. Друга много важна причина е увеличаването на броя на пациентите с отслабени защитни сили, зависими от алкохол и тютюнопушене. Тук значение имат ниската здравна култура, влошената комунално-битова хигиена, нерационалното хранене и др.

Изключително важна е ролята на назначения в общината здравен медиатор за провеждане на ежедневни беседи сред ромите за повишаване на здравната култура на ромите. Добра е връзката и с дирекциите “Бюро по труда” и “Социално подпомагане”, както и с ръководството на детската градина, училището и личните лекари.

Поради малкия процент на здравно осигурени лица от ромски произход, те нямат достъп до качествено лечение. От тук произтичат и големия брой хронични заболявания и големия процент на инвалидизация на ромите. Липсата на стоматологични кабинети в училищата и скъпоструващите услуги са предпоставка за занемаряване на този вид здраве.

Бременните жени от ромски произход посещават женска консултация. Няма данни за хоспитализирани бременни. Новородените се регистрират при личен лекар и се извършват редовните консултации.

През 2014 г. са осъществени планови имунизации на 40 деца с непълен имунизационен статус и са обхванати други 35, като това включва: посещение на адрес, информиране за часа и мястото на имунизациите и придружаване до здравния кабинет.

Предоставени са здравно-информационни материали за разясняване на вредите от ранното раждане и предпазване от сексуално предавани инфекции, ХИВ, СПИН и др.

Предоставяни са 30 брошури за Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка.

Проблемите се дължат на:

- Ниската здравна култура;
- Лошите хигиенно битови условия на живот;
- Големия брой здравно неосигурени лица;
- Ниската полова култура;

Мерки:

- Провеждане на конкретна разяснителна дейност за правата и задълженията на ромите за навременното им здравно осигуряване.
- Да се обхванат всички лица подлежащи на имунизация.
- Да се провеждат беседи в училищата за повишаване на здравната култура с цел превенция от заболявания като ХИВ, СПИН и др. полово предавани болести.
- Да се осигури достъп за включване в Национални програми свързани с подпомагане на роми, болни от сърдечно-съдови, белодробни и др. наследствени заболявания.
- Да се повишава здравната култура на ромите на възраст 12-18 години по проблемите свързани с ранното встъпване в брак, семейното планиране и др. свързани с отглеждане и възпитание на децата.

3. ПРИОРИТЕТ: „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

На територията на общината се заселват предимно рударите, които населението нарича “власи”. Тази общност е румъноезична, и се дели на две подразделения: лингури (т.е. “лъжичари”, наричани още “копанари”); и урасари (мечкари).

Втората основна са група са т.н. “йерилите” по точно от групата “дасикане-рома”, които живеят в добър синхрон с местното население и са се заселили на територията на цялата община. Има и трета група на бургуджиите (железари), които са изработвали подкови, мотики, брадви, ножове и др.

Голямата част от ромско население живее в кв. “Свобода”, по ул. “Долина, ул. „Стара планина“. Други се заселват в селата Черноморци, Дуранкулак и Ваклино. Квартал “Свобода” е придобил вид на “гето”. Къщите, които ромите обитават са построени хаотично, върху парцели с общинска или неизяснена собственост, без нужните строителни разрешителни. Къщите са полумасивни, примитивни и паянтови и са разположени по дерето на града. Жилищните сгради са под 20 кв.м., като в тях живеят предимно многодетни семейства, болни стари хора и самотни майки. Голяма част от жилищата се нуждаят от ремонти, като за тези цели общината нееднократно е раздавала безвъзмездно строителни материали на нуждаещите се.

В квартала има изградена техническа инфраструктура, улици, електрификация и ВиК, но няма канализация. Улиците се нуждаят от асфалтиране. Липсва социална инфраструктура, клуб за развитие на ромската култура, детски площадки и др.

В община Шабла в 12 къщи общинска собственост са настанени 16 домакинства с 52 лица от ромски произход.

За нуждите на социално слаби семейства, в това число и от ромски произход са определени за застрояване два терена за изграждане еднофамилни жилищни сгради. Единия е в с. Дуранкулак с площ от 2014 кв.м, а другият е в гр. Шабла с площ от 18412 кв.м. Капацитета на застрояване съответно е в с. Дуранкулак да се изградят 4 еднофамилни жилища от които единият УПИ е в процедура за издаване разрешение за строеж.

В гр. Шабла 41 УПИ са отредени за изграждане на еднофамилни жилища на социално слаби семейства в кв. „Свобода“. От които две УПИ са в процедура за издаване разрешение на строеж за еднофамилни жилища.

Терените са урегулирани и са включени в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие като зона за въздействие със социален характер.

С отдела за “Европейски проекти и Икономическо развитие” в община Шабла се търсят възможности за кандидатстване с проекти по програми финансирани от ЕС.

Въпреки, че има изградена система за сметосъбиране на територията на общината, контейнерите не винаги се използват по предназначение. В тази връзка здравния медиатор, проведе разяснителна кампания за запознаване на ромското население със задълженията им за изпълнение на Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, осъществяване и подържане чистотата в личните дворове и обществените места на територията на общината. Да се работи за повишаване на културата за опазване на околната среда сред ромското население.

Проблемите се изразяват в:

- Липса на нотариални актове за собственост на жилищата обитавани от роми;
- Недоизградена техническа инфраструктура;
- Липса на социална инфраструктура;
- Необходимост от обновяване на жилищата, но собствениците им нямат средства;
- Няма регистри за териториите населявани от роми.

Мерки:

- Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от осигуряване на по-добри условия за живеене сред общността и за разясняване на нуждата от опазване на околната среда.
- Разработване на програми за строителството на жилища с активното участие на ромите.
- Разработване и участие в проекти за изграждане на техническа и социална инфраструктура .
- Продължаване политиката за осигуряване на жилища за многодетни семейства и такива в затруднено финансово състояние.

4. ПРИОРИТЕТ: „ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА“

Структурата на безработицата в община Шабла през 2014 г. е следната: броят на безработните в ДБТ Каварна, филиал Шабла е 361, като роми се самоопределят 27 безработни лица. От тях с работническа професия са 137, специалисти – 32 и без квалификация са 192 лица.

Регистрираните младежи до 29 г. са: 59 лица от тях 41 жени. Регистрираните лица с професия работник са 23 , специалистите са 6 , без квалификация – 30.

Ромите са по неконкурентно способни от останалите като сравняваме квалификацията и образованието им, социалния имидж за трудовия им статус и социалния им капитал. Наблюдава се изключване от пазара на труда и много високи нива на безработица в общността, както и на заетост в по-нископлатени дейности.

В програми за заетост през 2014 г. са включени 48 лица, устройени на първичния пазар на труда са 205 лица. Включени в обучение и заетост по схема “Развитие” на ОП “РЧР” - 24 роми, “Регионалната програма за заетост” – 5 лица, от тях 3 са от ромски произход.

Програмите и проектите по ОП „РЧР” за заетост насочени към не равнопоставяните на пазара на труда групи, в частност – ромите, са една от алтернативите за работа и

осигуряване на доходи чрез полагане на труд, възвръщане на трудовите навици и социална интеграция.

Един от най-често прилаганите инструменти за въздействие върху тази група от безработни лица е НП „От социални помощи към осигуряване на заетост“, насочена към лица на социално подпомагане, без образование и квалификация и минимални шансове за трудова реализация на първичния пазар на труда. Целта на участието на безработните роми в тази програма е намаляване на разходите на общинските бюджети за социално подпомагане и преминаване от пасивен към активен подход при работата с лицата от тази група. На лицата е осигурена заетост от 6 до 12 месеца, заработване на трудови възнаграждения и формиране на трудови навици, с цел интеграция и повишаване конкурентноспособността им на пазара на труда.

Част от лицата получили предложение за работа по програмата не желаят да работят, отказват предложената им работа, представят болнични листи да оправдаят отказа си и по този начин да запазят правото си на социално подпомагане. По склонни да работят по програмата са жените, поради факта, че за тях възможностите за реализация са по-ограничени. Тъй като заплащането е в размер на минималната работна заплата, мъжете често отказват тези предложения и си намират по-високо платена работа, в повечето случаи без трудов договор и осигуровки. По-квалифицираните работници, с повече опит, работят на различни строителни обекти при частни предприемачи, без трудови договори и осигуровки, но с по-добро възнаграждение.

Наблюденията показват, че една част от ромите желаят да работят, но не искат да се обучават, а други разчитат само на социални помощи.

В Дирекция “Социално подпомагане” гр. Каварна, изнесено работно място гр.Шабла се извършва консултиране на лица и семейства от етническите малцинства, относно възможностите за социално подпомагане, ползването на социални услуги в общността или в специализирани институции, както и закрила на интересите на детето.

Предоставени помощи по чл. 9 от ППЗСП през 2014 г., включително и на лица и семейства от малцинствен произход. Данните са представени в Таблица 5.

Таблица 5

№	Лица, семейства	Брой случаи	В т.ч. брой деца
1	Лица	26	0
2	Двучленни	12	8
3	Тричленни	8	9
4	Четиричленни	9	18
5	Петчленни	3	10
6	Шестчленни	1	4
	Общо:	58	49

- Подпомагани лица и семейства по реда на чл.7 от ЗПСД през 2014 г. – 105 случая
- Подпомагани лица и семейства по реда на чл. 8 от ЗПСД през 2014 г.- 17 случая
- Подпомагани лица и семейства по реда на Наредба № РД -07-5/16.05.2008 г. за 2014 г.- 76 случая

Основен приоритет в социалната политика на Община Шабла е повишаване качеството на живот на хората в неравностойно положение, чрез предоставяне на достъпни, актуални и качествени социални услуги. Работата на Дирекция „Хуманитарни дейности“ е съобразена с приоритетите, приети в Областната и Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2011 – 2015 г.

На територията на Община Шабла се предлагат следните социални услуги:

- Център за социална рехабилитация и интеграция с капацитет 30 места. Същият предлага комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитационни, логопедични, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и изготвяне на индивидуални програми за социално включване.
- Център за обществена подкрепа с капацитет 15 места, която предстои да стартира тази година. Тя ще обхваща следните целви групи: семейства и деца с риск от изоставяне или разрушени семейни връзки; кандидати/одобрени приемни родители; кандидати/осиновители; деца настанени в семейства на близки и роднини; деца в риск от отпадане от училище; деца с противообществени прояви или поведенчески отклонения; деца жертви и извършители на насилие. Деца, семейства, бременни и родилки в риск от изоставяне на децата си.

Основните проблеми, на които трябва да бъде акцентирано са:

- Делът на нерегистрираните безработни е голям;
- Безработицата сред жените е с по-висок дял;
- Делът на трайно безработните се увеличава;
- Ниско образованите и лицата без квалификация съставят значителен процент;
- Работодателите не желаят да наемат лица от ромски произход без нужните умения и опит за професията.

Мерки:

- Да се продължава политиката за включване на ромите в Програмите повременната заетост и в професионални курсове.
- Собствениците на фирми да бъдат стимулирани за да наемат на работа роми.
- Осигуряване на стаж на учащите в паралелката по готварство и се даде възможност за летен стаж в заведенията за хранене на територията на общината.

5. ПРИОРИТЕТ: „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ“

Един от основните принципи в дейността на МВР е да се зачитат и гарантират правата и свободите на гражданите и тяхното достойнство”. С оглед на това е:

1. Проведено обучение на полицейски служители по правата на човека и проблемите на малцинствата в рамките на служебната учебна 2014 година по местоработата:

- Брой проведени обучения – 9 ;
- Брой обучени служители в умения за работа в мултиетническа среда – 11;

2. Предприети са мерки за гарантиране на правата на гражданите с акцент върху жените и децата, за защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност:

- Осигурен е ежедневен, денонощен прием на граждани и сигнали на жертви на престъпления.
- Работи се в тясно взаимодействие с “Отдел закрила на детето” гр. Шабла при получаване на сигнал за дете в риск.
- Успешно се прилагат и разпоредбите на “Закона за защита от домашното насилие”.

3. Ефективността на работата на полицейските служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека, се изразява в ежедневна работа с ромското малцинство в община Шабла. В РУ "Полиция" Шабла е определен полицейски служител, който е преминал обучение за работа в мултиетническа среда. Той осъществява ежеседмични работни срещи с отделни лидери на общността, следи за настроеността, проблемите и възникналите предпоставки за конфликти и инциденти в ромския квартал. През 2015 г. не са допуснати инциденти на етническа, религиозна или расова основа.

6. ПРИОРИТЕТ: „КУЛТУРА И МЕДИИ“

Деятелностите в областта на културата се осъществяват от 8 читалища на територията на общината. Те са : Образцово народно читалище «Зора – 1894» в гр. Шабла и тези в селата Горун, Тюленово, Езерец, Крапец, Ваклино, Дуранкулак и Граничар.

Традиция е в двете училища да се осигурява достъп на учениците от етноса до всички инициативи- рецитали, посветени на бележити дати и събития от националния календар на България, патронните празници на учебните заведения, конкурси, спортни състезания.

В Общински детски комплекс /ОДК/ в Шабла са създадени много добри условия и се работи за изява на интересите, таланта и дарованията на всяко дете чрез различните кръжоци, клубове и групи. Продължават работа сформирани клубове: "Ромски фолклор", "Игрите на баба и дядо", "Буратино", "Танцувай с мен", "Любители на народните танци", "Приложно изкуство", „Мажоретен състав“ и „Куклено театрален състав“. За съхранение на традициите, обичаите и празниците на ромския етнос също се организират инициативи. Всички участници получават предметни награди. Децата от ромски произход се включват във всички мероприятия, включително и в провежданите от Зеления образователен център.

Проблеми:

1. Броят на изявите на роми в градски, общински и регионални културни мероприятия е малък;
2. В читалищните библиотеки няма достатъчна литература за ромските обичаи и традиции;
3. Ромите не заявяват интерес за посещение на концерти и театри /главно поради липса на средства за закупуване на билети/
4. В ромския квартал няма клуб, в който да се организира културни събития на ромската общност.

Мерки:

1. Разширяване дейността на читалищата с цел запазване, развитие и разпространение на ромската култура.
2. Организиране на празници на танците и на изложби с оглед популяризиране на традициите и обичаите на ромската общност.
3. Организиране на срещи с изявени и обществено активни представители на общността с учениците от различни класове.
5. Включване на ученици от общността в активни спортни занимания и прояви.

Събраните данни, информация и констатации са основание за сериозни изводи. Те отразяват не само актуалните проблеми на маргинализираните групи, в случая ромите,

които стоят пред общината, но и дават насоки за възможното им бъдещо разрешаване и развитие.

Проблемите в национален мащаб, които характеризират малцинствата и най-вече ромското население, важат и за община Шабла. Това поражда необходимост от дългосрочно планиране на действията на местната власт, която да съчетава държавната политика, международни и национални програми, ресурсите на Общината и ангажирането на гражданското общество за интегриране на ромското население.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ШАБЛА ЗА ПОДКРЕПА НА ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ /2015 – 2020 г./

Приоритетните области за действие са:

- 1. ОБРАЗОВАНИЕ**
- 2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ**
- 3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ**
- 4. ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА**
- 5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ**
- 6. КУЛТУРА И МЕДИИ**

1. ПРИОРИТЕТ: „ОБРАЗОВАНИЕ“

Оперативна цел: Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Повишаване на степента на образование на децата и учениците от етническите малцинства	1.1. Подпомагане на деца, чийто майчин или семеен език не е български	1.1.1. Осигуряване на учебни помагала на социално слаби ученици след 7 клас.	СОУ „Асен Златаров“ ОУ „СВ. Кл. Охридски“ Община Шабла	2015 – 2020г.	1000 лв.	Външно финансиране Общински бюджет	Брой ученици.
2. Превенция на отпадане от училище на ученици от ромски произход	2.1. Осигуряване на обективни и надеждни инструменти в системата на предучилищното и училищното образование	2.1.1. Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез изготвяне на индивидуални програми за децата, застрашени от отпадане.	ЦДГ „Дора Габе“ СОУ „Асен Златаров“ ОУ „СВ. Кл. Охридски“ Община Шабла	2015– 2017 г.	Не са необходими		Брой изготвени програми и брой обхванати лица.
3. Модернизация на материалната база в училищата и детската градина.	3.1. Реализиране на проекти за подобряване на материалната база в училищата и детската градина и филиалите и	3.1.2. Обновяване на учебно-техническото оборудване и обзавеждане на учебни стаи, кабинети и работилници за професионално обучение, учебни пособия и материали, подмяна на училищно обзавеждане и подови настилки в сградите.	Община Шабла, Отдел „Образование“, Отдел „Европейски програми и икономическо развитие“ Училища, Детска градина.	2015 – 2020 г.	По проекти	ОП „РЧР“ ОП „Наука, образование и интелигентен растеж“ Проекти към МОН, Европейски фондове	Брой обхванати деца и ученици.
4. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с младежи и възрастни от ромски произход, отпаднали	4.1. Подобряване на различните модели и форми на образование	4.1.1. Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица навършили 16 години и отграмотяване на	СОУ „Асен Златаров“	2015– 2020 г.		МОН; ОП „РЧР“	Брой обучени лица.

от училище с цел тяхната реинтеграция		възрастни р							
5. Приобщаване на родителите-ромии към образователния процес и повишаване на участието им в училищния живот.	5.1. Ангажиране на родителите с изяви и инициативи в училищата и създаване на партньорства между ЦДП, училища и родители .	5.1.1. Включване на родители на деца и ученици от ромски и малцинствен произход, в училищните настоятелства или обществени съвети.	Училища и Детска градина	2015 – 2020 г.	По проекти на МОН, финансирани с Европейски средства			Брой родители участващи в Училищните настоятелства или Обществени съвети.	

2. ПРИОРИТЕТ: „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ“

Оперативна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и пресативни програми.

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население.	1.1. Повишаване обхвата на ромското население с имунизации по Националния Имунизационен календар.	1.1.1. Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението по Националния Имунизационен календар.	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт “Етнически и демографски въпроси”	2015 - 2020 г.	Не са необходими.		Брой проведени беседи.
		1.1.2. Провеждане на разяснителни кампании за значението от профилактичните прегледи сред ромското население.	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор,	2015 - 2020г.	Не са необходими.		Брой проведени беседи.
1.2. Превенция и контрол на ХИВ,		1.2.1. Провеждане на беседи с младите ромии и техните	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор,	2015 - 2020 г.	300 лв.	Общински бюджет	Брой обхванати млади хора и

туберкулоза и сексуално предавани инфекции сред ромското население.	родители за едпазване от заразяване.	Община Шабла:	Община Шабла:	2015 -2020 г.	Бюджетни средства на институциите	Брой обхванати млади хора и техните родители.
2. Повишаване на здравната и екологична култура на ромите.	2.1. Активиране на работата на здравния медиатор и здравните работници.	2.1.1. Провеждане на беседи и разговори с младите хора свързани с начините за предпазване от нежелана бременност и ранна бременност.	РЗИ, лични лекари, Здравен медиатор,	2015 -2020 г.	Бюджетни средства на институциите	Брой обхванати млади хора и техните родители.
	2.1.2. Информирание на лицата от ромски произход за здравно осигурителните им права и задължения, както и правата им като пациенти.	2.1.2. Информирание на лицата от ромски произход за здравно осигурителните им права и задължения, както и правата им като пациенти.	Здравен медиатор, Община Шабла: - старши експерт "Етнически и демографски въпроси	2015 - 2020г.	Не са необходими	Брой обхванати.

3. ПРИОРИТЕТ: „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ“

Основна цел: подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура.	1.1. Подобряване на жилищните условия в квартал "Свобода" с ромско население.	1.1.1. Анализирание и оценка на нуждите от подобряване на състоянието на кв. "Свобода" по отношение на инженерната инфраструктура.	Община Шабла Гл. инженер	2015 - 2020 г.	25 млн. лева	ОП „ Околна среда“ – Интегриран проект за воден цикъл в община Шабла	Брой подобрен достъп до питейна вода и канализация
		1.1.2. Благоустрояване на зелени площи и детска площадка.	Община Шабла Гл. инженер	2015 - 2020 г.	10 000 лв.	Общински бюджет, Европейски средства	Брой благоустроени зони и брой построени детски площадки.
		1.1.3. Изграждане на клуб за култура.	Община Шабла Гл. инженер	2017-2014г.	55 000 лв.	Общински бюджет ПРСР Европейски средства	Брой построени.

		1.1.4. Подобряване на техническа инфраструктура(асфалтиране на улици и изграждане на тротоари)	Община Шабла Гл. инженер	2016 -2020г.	60 000 лв.	Общински бюджет ПРСР Европейски средства	Благоустроени улици, тротоари
		1.1.5. Подобряване на жизнената среда и кампании свързани с почистване и опазване на около жилищното пространство.	Община Шабла Гл. инженер Гл. експерт “Екология”	2016 –2020г.	700 лв.	Общински бюджет ПРСР Европейски средства	Брой премахнати нерегламентирани сметища, брой лица от ромски произход ангажирани в подобряване на жизнената среда.

4. ПРИОРИТЕТ: „ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА“

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях.

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Осигуряване на ромите на достъп до пазара на труда и до различните инструменти и инициативи за самостоятелна заетост	1.1. Повишаване пригодността за заетост и квалификация на безработните ромите	1.1.1 Разработване и изпълнение на проекти за повишаване на квалификацията и преквалификацията на ромите.	Община Шабла Д “БГ” Каварна Гл. експерт “Екология”	2015 -2020 г..	Държавен бюджет	ОП „РЧР“ и други проекти и програми	Брой обучени
		1.1.2.Обучение на младежи в професионални умения чрез стажуване.	СОУ “Асен Златаров” Община Шабла Д “БГ” Каварна Частни фирми	2015-2020г.	Не са необходими		Брой наети стажанти.
		1.1.3. Включване на местното население при реализацията на проекти по благоустрояване, озеленяване и др.	Община Шабла Д “БГ” Каварна Частни фирми	2015-2020г.	Не са необходими	Кандидатстване по национални програми, по насърчителни мерки от ЗНЗ, по ОПРЧР и др.	Брой наети лица

		1.1.4. Стимулиране на лица от малцинствен произход за развитие на собствен бизнес	Община Шабла Д "БТ" Каварна Гл. експерт "ИП"	2016 -2020г.		ОП „РЧР“	Брой включени лица
2. Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на традиционни практики в ромската общност, които засягат правата на жените и децата.	2.1. Социална подкрепа на семейството за превенция на изоставянето и отглеждането на деца в семейна среда	2.1.1. Работа с ромски семейства по превенция на изоставянето и институционализацията на деца..	Дирекция „ Социално подпомагане „ – Каварна, Отдел „ Социална закрила“ - гр. Шабла	2015 – 2020 г.		Републикански бюджет	Брой деца регистрирани в отдел „ Закрила на детето“.
3. Подобряване на социалния статус на ромското население.	3.1. Консултиране и насочване на ромите към ползване на социални услуги в общността.	3.1.1. Популяризиране сред ромското население на социалната услуга, които се предлагат в община Шабла	Община Шабла, Център за социална рехабилитация и интеграция, Център за обществена подкрепа	2015 – 2020 г.	Бюджет на социалната услуга, по стандарт.		Брой обхванати лица.
		3.1.2. Консултиране на ромските семейства относно правата им за подпомагане в сферата на социалната закрила, социалната услуга, в общността и закрилата на детето.	Център за обществена подкрепа	2015 – 2020 г.	Бюджет на социалната услуга по стандарт.		Брой на консултираните лица

5. ПРИОРИТЕТ: „ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ“

Оперативна цел: Подобряване на ефективността от работата на полицейските служители в мултиетническа среда.

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕВИ ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Подобряване на ефективността на полицейските служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите на правата на човека.	1.1. Повишаване на квалификацията за ефективна дейност на полицейските служители в мултиетническа среда.	1.1.1.Обучение на полицейските служители по правата на човека и проблемите на малцинствата“.	РУ “Полиция” Шабла	2015-2020 г.	Републикански бюджет	Брой проведени обучения, брой обучени служители в умения за работа в мултиетническа среда	
2. Превенция в училищните общности за създаване на среда, която влияе за намаляване на прояви на противопропагандните прояви на малолетните и непълнолетните.	2.1. Намаляване на противопропагандните прояви.	2.1.2.Организиране и провеждане на кръгли маси, дискусии и обсъждания на теми като: - Насилието в училището и извън него“ - Решаване на междуличностни конфликти“ - „ Превенция на асоциалните прояви сред подрастващите“	Община Шабла; Комисията за борба с прояви на малолетни и непълнолетни деца; Училища	2015- 2020г.	Бюджетни средства на съответните институции	Брой инициативи Брой участници	

6. ПРИОРИТЕТ: „КУЛТУРА И МЕДИИ“

Оперативна цел: Насърчаването на културното многообразие и популяризирането на ромската култура, традиции, обичаи и творчество

ЦЕЛИ	ЗАДАЧИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНА ИНСТИТУЦИЯ	ВРЕМЕНЕН ПЕРИОД	ФИНАНСИРАНЕ		
					СРЕДСТВА	ИЗТОЧНИК	ИНДИКАТОРИ
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива	1.1. Постигане на културна интеграция на ромите.	1.1.1. Участие на деца от ромски произход в културните събития в училищата и детските градини.	СОУ „Асен Златаров” ОУ ‘СВ. Кл. Охридски’ Община Шабла ЦДГ “Дора Габе”	2015- 2020г.	Не са необходими.		Брой деца.
			СОУ „ Асен Златаров” ОУ “СВ. Кл. Охридски” Община Шабла ЦДГ “Дора Габе	2015-2020 г.	В рамките на бюджета на съответните институции.		Брой деца.
			Община Шабла Директор “ХД” Н-к отдел “ОКМДС”	2015-2020 г.	Общински бюджет – според възможностите.		Брой проведени мероприятия.
			СОУ “ Асен Златаров” ОУ “СВ. Кл. Охридски” Община Шабла Сдружение “Обединени за Шабла”	2015-2020 г.	Не са необходими.		Брой деца.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

Изграждането на ефективно сътрудничество и партньорство между местните институции, малцинствената общност, нестопанските организации и лидери са надежда за решаването на конкретни проблеми на населението и проактивни действия за реализиране на съвместни програми за интеграция на малцинствата.

Усилията на Община Шабла са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция и за икономически просперитет. Решаването на проблеми на малцинствената общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информирани и превенция са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно в края на периода на плана за действие ще се стремим да постигнем:

- Повишено качество на образованието на децата от ромския етнос;
- Устойчивост на процеса за интеграция;
- Обхващане на всички подлежащи на задължително обучение;
- Увеличаване броя на завършилите начално образование;
- Осигуряване на безплатни учебници и помагала на всички социално слаби деца;
- Увеличаване на посещаемостта на учебните часове от учениците застрашени от отпадане;
- Ограничаване броя на отпадналите ученици;
- Намаляване на неграмотността сред 18 – 25 годишните млади хора;
- Намаляване на ранните раждания и на родствените бракове;
- Увеличаване на имунизираните от подлежащите за имунизация;
- Увеличаване на информираността сред ромите;
- Увеличаване на броя ромски семейства обхванати от общинските социални програми;
- Увеличаване на броя заети, включени в квалификационни курсове;
- Увеличаване на лицата започнали собствен бизнес
- Повишаване на екологична култура на учениците и младите хора в районите с компактно ромско население;
- Подобен достъп на лицата от етнически малцинства до здравни и профилактични услуги;
- Изграждане и узаконяване на нови жилища, зелени площи и детски площадки;
- Подобряване на техническата инфраструктура в кварталите;
- Съхраняване на идентичността на малцинствените общности;
- Увеличаване на ролята на малцинствените представителства при контрола на противообществените и противозаконни прояви в районите с компактно ромско население
- Включване на целевите групи при изпълнение на дейностите по НПД.
- Повишаване на осведомеността на целевите групи за ролята на ЕС и по-специално за популяризиране на добри практики и примери от реализирани проекти в областта на интеграцията на ромите.

V. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката за изпълнението на плана за действие се осъществява от Общинския съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (ОССЕИВ) чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Мониторинга се провежда, чрез систематично събиране и анализиране на информация, както и съгласуване на мерките по плановия документ. Община Шабла ще включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. На база тези функции основните методи на мониторинга са:

- Отчитане на изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана в административен мониторингов доклад.
- Формиране на коригиращи мерки, с оглед изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана
- ОССЕИВ координира и обобщава получената информация в доклада.
- Докладът се представя за одобрение пред ОССЕИВ.
- Докладът се приема от Общински съвет

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Важен фактор за изпълнението на общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е от съществено значение за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се създаде обединяване усилията на всички етноси на територията на Община Шабла за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.

Планът за действие е отворен документ и подлежи на актуализация и допълване с данни.